

Jana Goriup, Danijela Lahe (2018). *Poglavja iz socialne gerontologije*. Maribor: AMEU-ECM, Alma Mater Press. 177 strani.

POGLAVJA IZ SOCIALNE GERONTOLOGIJE

Avtorici znanstvene monografije sta Jana Goriup in Danijela Lahe. Prva je aktivna na znanstvenoraziskovalnem in pedagoškem področju sociologije staranja in socialne gerontologije, raziskovalno in strokovno delo druge avtorice pa se nanaša na področje družine in socialne gerontologije ter na problem nasilja in zlorabe nad starejšimi in odnosom mladih do staranja.

Avtorici pravita, da je starost predmet raznoraznih študij in razmišljanj že tisoče let, vendar jo različne kulture v različnih obdobjih dojemajo različno (str. 26). Opozarjata, da se od 20. stoletja dalje delež starejših ljudi med prebivalci povečuje. Monografija nas seznanja z začetki in uveljavljanjem gerontologije kot vede ter z njeno interdisciplinarno raznolikostjo, saj vključuje naravoslovne vede (biologijo, medicino), družboslovne vede (sociologijo, psihologijo, ekonomijo, politologijo) in humanistiko. Nazorno razložita pojma starost in staranje ter različne delitve starosti glede po različnih avtorjih.

Po poglavju o opredelitvi staranja, starosti in gerontologije kot vede sledi poglavje o teorijah staranja in starosti, ki so se razvile v različnih socioloških smereh; avtorici predstavita tudi njihove zagovornike. Na koncu poudarjata, da je *poznavanje teh socioloških teorij bistvenega pomena pri zagotavljanju skladnih in veljavnih osnov za oblikovanje politike, programov in dejavnosti v zvezi s staranjem* (str. 60).

S pojavom četrte industrijske revolucije se je podaljšala življenjska doba, uveljavilo

se je bolj zdravo in aktivno življenje (str. 67). Avtorici izpostavljata, da se stari ljudje težko prilagajajo na vplive četrte industrijske revolucije, ki temelji na uporabi tehnoloških dobrin, kot so splet, pametni telefoni, tablice in podobno.

Starost in staranje ne prizadeneta le psihičnega področja, temveč se spremembe poznajo tudi na človekovem telesu. V poglavju *Starost in staranje z vidika fenomena telesa* je opisano dožemanje telesa v raznih družbenih obdobjih in skozi oči zagovornikov različnih teorij. Po podatkih avtorjev, na katere se opirata avtorici, so starejši ljudje vedno bolj zdravi in vitalni, zato je kakovost življenja visoka tudi v poznih letih. Vendar opozarjata, da dolgoživost in velik delež starega prebivalstva na eni strani in odklonilen odnos do starosti in starostnikov na drugi strani ne sodita skupaj ter povzemata besede slovenskega strokovnjaka na tem področju, ki je dejal, da dandanes o starosti govori le tisti, ki mora, in tisti, ki se je za to sam odločil zaradi jasnih razlogov. Obenem pa poudarja, da mora biti cilj politike poiskati rešitve, ki bodo omogočale vključevanje starostnikov v socialne mreže in preprečile izključevanje iz njih.

Kot osnovno celico socialne skupnosti opisujeta avtorici družino; ta ima za starostnika največji in najgloblji pomen. Vloga družine se je skozi čas nenehno spreminjala in prilagajala potrebam družbe, zato odpadajo tudi stari vzorci in pojmovanje tradicionalne družine. Kadar ni družine, ki bi prevzela skrb za starostnika, za to poskrbijo prijatelji in sosedje, obstajajo pa tudi druge vrste socialnih mrež, ki prevzamejo to nalogo.

V poglavju o medgeneracijskem sodelovanju je govor o tem, da imajo starostniki

ne glede na to, kje in kako živijo, različno bogate izkušnje in znanje, ki lahko koristijo tudi mlajšim generacijam. S tem, ko starostnik svoje znanje in izkušnje predaja drugim, dviga občutek samozavesti, koristnosti in veljave, kar vodi v pozitivno smer. Z druge strani pa opisujeta, da se v družbi pojavlja nasilje nad starimi ljudmi, pred katerim si še vedno preveč zatiskamo oči in premalo govorimo.

Ob koncu monografije se avtorici dotakneta še pojma smrti, ki je neizbežen del življenja vsakega človeka. Pomembno je, da se o tem pogovarjamo in upoštevamo želje posameznika. Dotakneta se tudi današnjega perečega problema ob prehodu v *dolgoživo družbo* in o starejših ljudeh na trgu dela, kjer so za delodajalca vse manj zaželeni.

Zastarele, napačne in preživete predstave o starosti so škodljive za sodobno družbo, zato bo potrebno na novo definirati problem staranja, umiranja in smrti, pravita avtorici.

Nataša Simunič

Anselm Grün (2017). *Ne zamudi svojega življenja*. Maribor: Ognjišče, Slomškova založba, 144 strani.

NE ZAMUDI SVOJEGA ŽIVLJENJA

Pater benediktinec Anselm Grün iz Münsterschwarzacha v Nemčiji je eden najbolj branih katoliških avtorjev v današnji Evropi. V knjigi *Ne zamudi svojega življenja* (*Versäume nicht dein Leben*) obravnava na dovolj preprost način vzroke za po njegovem prepogosto prakso, da ljudje zamujamo svoje življenje.

Zamujanje življenja obravnava v vseh življenjskih obdobjih, predvsem pa v srednjih letih in starosti. Avtor pravi, da velikokrat ljudje že v mladih letih zavarujejo svoje življenje za primer smrti in

na ta način preskočijo svoje življenje, še preden so ga začeli živeti, ter da namesto uresničevanja svojih sanj postajajo »generacija opazovalcev«. Pri mladih opaža tudi napačno razumevanje kontemplacije, saj jo danes večinoma vidijo v smislu »časa zase« in počasnega življenja, cilj pa je ravno obraten, namreč izpuščanje samega sebe. Pri nekaterih mladih opaža, da po njihovih besedah zamudijo »nekaj pomembnega«, kar se pojavlja znova in znova tudi v srednjih letih in v starosti, na primer ob smrti ljubljenega človeka. Poglobljeno obravnava »egocentrično kroženje ljudi okoli samega sebe«, ki ne vodi k odkrivanju smisla v življenju, ter kroženje okoli lastnega zdravja, ki ljudi dela še bolj bolne.

V obravnavi prilagajanja srednjim letom avtor opaža, da v srednjih letih nekateri ljudje nimajo upanja, da bi se zgodilo še kaj novega, »končana je živost, obstaja le še funkcioniranje«. V visoki starosti pa nekateri ljudje ugotovijo, da nikoli niso zares živeli, »obtičijo v zamujenem in neizživetem življenju«. Mnogi zamujeno življenje skrijejo za zunanjo aktivnostjo, drugi pa »se pokopljejo v svojo osamelost«. Glede uporabe psihofarmakov pravi, da so »danes zelo razširjen način za izmikanje življenju«. Obravnava tudi zamujanje ljubezni zaradi kariere in lastnega samouresničevanja.

Velika dodana vrednost knjige so vsakemu poglavju dodani Jezusovi odgovori. Avtor namreč s pomočjo citatov iz evangelija in z njihovo interpretacijo išče in tudi najde Jezusove odgovore, ki niso nasveti ali rešitve, pač pa nam »odpirajo oči«, da probleme rešujemo sami. Knjigo sklene s sedmimi koraki k upanju; naniza jih kot »odgovor na trend zamujanja lastnega življenja«.